

Мр Драгана Милуновић
Народна библиотека Србије, Београд
dragana.milunovic@nb.rs

Културне политике градова Србије

Лазаревић, Александар. *Културне политике градова Србије*. Београд: Завод за проучавање културног развоја, 2010.

Тротомна публикација *Културне политике градова Србије (Културни ресурси градова: Нови Пазар – Шабац; Културни ресурси градова: Ваљево – Ниш и Културни ресурси градова – ујоредни приказ)*, као део пројекта *Локалне културне политике*, објављена је 2010. године у издању Завода за проучавање културног развоја.

Публикација представља анализу стања културе, културне политике и начина њеног спровођења у двадесет једној локалној заједници у Републици Србији, са циљем пружања конструктивне подршке и обезбеђивања темељних полазишта за „оснаживање локалних културних капацитета и подршке процесу децентрализације у области културе.“ Значај пројекта и публикације која је уследила као његов крајњи производ, огледа се и у чињеници да се као учесници у њему јављају сви релевантни субјекти који су носиоци културне политике у регионима у Србији, тј. како органи локалне самоуправе, тако и централне регионалне установе културе, али и независне, чиме је обезбеђена могућност свеобухватног сагледавања културне сцене у земљи, али и упознавање са актуелним проблемима који је прате.

У истраживању су учествовали музеји, библиотеке, историјски архиви, заводи за заштиту споменика културе, галерије, професионална позоришта и вишенаменски центри за културу. Поред професионалних институција културе, пројекат је обухватио и мерење ставова грађана поводом стања у култури у њиховим градовима, као и потребе и могућности у вези са њеним развијањем, унапређивањем и трансформацијом.

Подаци који су приказани и анализирани у публикацији потичу из примарних извора, чиме су загарантоване њихове аутентичност, прецизност и обухватност. Сакупљени подаци настали су комбинацијом анкетног метода и метода интервјуа.

Увид у званичне Интернет презентације градова у Србији, као један од саставних делова пројекта, указао је да области културе није посвећено довољно простора, као и да су приказане информације недовољне и несвеобухватне. У покушају да их употпуни и учини доступнијим свим грађанима који имају потребу за оваквом врстом информација, али и онима који би је потенцијално могли развити, Завод за проучавање културног развоја издао је и посебан CD са Интернет презентацијама културе у градовима, које су осмишљене као „мултимедијалне енциклопедије културе“. Презентације су доступне и на Веб сајту Завода.

Прва два тома, *Културни ресурси градова: Нови Пазар – Шабац* и *Културни ресурси градова: Ваљево – Ниш* представљају прегледе стања културе на нивоу локалних самоуправа. Први том обухватио је податке који се односе на Нови Пазар, Панчево, Пожаревац, Смедерево, Сомбор,

Сремску Митровицу, Суботицу, Ужице, Чачак и Шабац, док се други односи на сектор културе у Ваљево, Врању, Зајечару, Зрењанину, Јагодини, Крагујевцу, Краљеву, Крушевцу, Лесковцу, Лозници и Нишу. Сви навођени подаци су стандардизовани и омогућавају уједначен упоредни преглед стања културе по различитим параметрима. Параметри се односе, пре свега, на укупан преглед сектора културе у сваком од градова, а који обухвата податке о броју и врсти установа културе које се финансирају из градског буџета, висини буџета за културу и његовом уделу у укупном градском буџету, структури буџета за културу за период 2006-2009, структури запослених у сектору културе, као и проценама основних проблема у култури у сваком од градова, односно, предлозима за њихово превазилажење и приоритетима будућег развоја.

За сваки од градова који су обухваћени истраживањем, представљени су подаци који се односе на сваку од установа културе појединачно. Параметри који су посматрани су: структура и организација установе културе, просторни капацитети, величина и структура фонда, програми и публика, стручни кадар, висина и структура буџета у 2008. и 2009. години, као и извори финансирања, врсте последњих инвестиционих улагања, техничка опрема и приоритетни проблеми.

Одељци намењени сваком од градова пропраћени су и основним друштвено-економским подацима значајним за идентификацију регионалног центра и региона у целини, као и елементарним геополитичким и демографским описима и историјским одликама.

Поступак упоредног посматрања стања у разнородним установама културе у Србији, који је тема трећег тома ове публикације, *Културни ресурси градова – ујоредни приказ*, поред осталог, омогућава јасан увид у степен развијености и положаја српске културе у оквиру укупне друштвено-политичке сцене у земљи. Разноликост у економској развијености појединих региона директно је пропорционална нивоу укупног културног развоја, а основни проблеми, како у очима радника у култури, тако и представника локалних власти, огледају се у недостатку средстава за инвестициона улагања и за програме, као и у недовољној развијености свести средине за бригу о културно-историјском наслеђу. По тумачењу носилаца пројекта, занимљив је податак да је реактивирање индустријског наслеђа, као један од развојних потенцијала, у врло ниском степену оцењено као један од могућих алтернативних начина унапређења и промоције културе.

Културне политике градова Србије, као и пројекат *Локалне културне политике* у целини, начином на који су осмишљени и приказани, представљају истовремено и укупан преглед и резиме стања домаће културе и развоја културне политике у тренутку настајања пројекта. Од

степену поузданости и прецизности сакупљених и обрађених података, у великој мери ће зависити и могућност њихове успешне будуће примене која би, према очекивањима, требало да се односи на системски приступ изради локалних планова развоја културе, чије осмишљавање до сада није била претежно заступљена пракса у Србији. Са друге стране, системска и агресивнија политика промо-

ције културе у локалним срединама неизоставна је стратешка тачка у њеном развоју, чему и ова публикација може дати значајан допринос.

Као прва у својој врсти код нас, ова анализа представља и важну карикату између свих учесника културне сцене у Србији, али и битно и до сада недостајуће полазиште за сва истраживања која ће евентуално уследити.

Бити библиотекар

Библиотечно дјело бр. 8 (122). Главни редактор Татьяна Филиппова. Санкт-Петербург, 2010.

Међу библиотечким часописима који излазе у Руској Федерацији, последњих година запажено место припада гласилу *Библиотечно дјело* који издаје ООО *Агентство Информ-Планета* из Санкт-Петербурга. Овај часопис је веома јасно профилисан и настоји да предочи сву сложеност савременог тренутка у библиотекарству, али и да осветли богату историју и традицију на којима се темеље руска библиотечка мисао и пракса. Зато су као основна тематска подручја на којима се заснива уређивачка концепција ове серијске публикације истакнути управо: нове технологије, традиција и искуство. Часопис је, сходно томе, намењен континуираном образовању и усавршавању запослених у свим типовима библиотека и архива, стручњацима у информационим центрима, предавачима и студентима библиотекарства, али и свима који воле књигу. Излази месечно, у тиражу од 8.000 примерака. Из низа тематских бројева насловљених *Библиотека и закон*, *Екологија*, *Обновљена библиотека*, *Књига у невољи*, *Специјалне библиотеке*, *Поезија библиотеке*, *Личне читање*, којима су се ове године, на позив редакције, бавили еминентни стручњаци, као и библиотекарски са високим постигнућима у практичном раду, својом актуелношћу, али и свевременошћу, издваја се број 8(122) објављен у априлу. На тему *Бити библиотекар*, свој одговор, са различитих аспеката, пружило је 15 аутора на укупно 45 страна, а о скраћеном садржају овог, као и свих бројева овог гласила објављених од 2003. године, читаоци се могу обавестити и на сајту www.bibliograf.ru.

Након уводног есеја Александра Гениса посвећеног Хорхеу Луису Борхесу, објављен је рад Вилија Петричког, професора доктора филозофских наука. У лично интонираној причи, сећајући се ратног детињства у којем је књига значила једино прибежиште, Петрички износи своје рано формирано уверење да су библиотеке ризнице знања које поколења предају поколењима. Овај аутор, са становишта сталног корисника библиотеке, исписује омаж библиотекарима који су му отворили врата чуде-

них светова непрегледног знања и на тај начин пресудно обележили његов живот и професионални развој.

О преданости племенитој професији као о истинском подвижништву, сведочи и текст Ирине Шуминове, посвећен Фестивалу библиотечких династија, који је у Астраханској научној библиотеци окупио 22 породице у којима се генерацијама, као породична реликвија, преносила љубав према библиотекарству. Занимљива и драгоцену искуства са сличног сусрета износи Наталија Чебодајева из Кировске омладинске библиотеке. Топле и дирљиве исповести нашле су се у корицама зборника објављеном након сусрета породица које

су дале више врских библиотекара. Осталим аспектима ове у бити изразито алтруистичке професије, нарочито утицајем читалачког искуства и стваралачким потенцијалом запослених у раду са будућим нараштајима читалаца, на основу комплексног истраживања *Ја – дечки библиотекар*, спроведеног у Државној регионалној дечјој библиотеци Нижњег Новгорода, бави се у свом тексту Галина Паљугјева. О програмима усмереним како према корисницима, тако и према младим, тек запосленим стручњацима, реализованим током 2009. године, која је у Руској Федерацији проглашена за Годину младих, пишу Маја Колгина из Ставропољске омладинске библиотеке и Марина Плахотњук из библиотеке у Њижном Тагилу, док Јелена Зверева износи искуства са Фестивала библиотечких идеја на тему *Библиотеке и млада поколење*, организованом у Петрозаводску. Светлана Росинска се императивима времена и професије бави у контексту искустава популарне психологије, полазећи од Конфуцијевој мисли: „Нађи посао који волиш и нећеш радити ниједан дан“. Занимљиву анализу хумористичних ситуација из свакодневног рада, комичних догађаја проистеклих из увржених представа о библиотекама и запосленима у њима, даје Михаил Матвејев. Предрасуде о библиотекарима, као и аргументи против њих, тема су Марине Расадине. Анализу утицаја психолошког портрета запослених на квалитет библиотечно-информационе